

Zaman

Susarak anlattım bütün gizliyi
Sakladım duygumu ben konuşarak

Bir acı tarlası sessiz yüzünde
Aşkı yürürlüğe koyma savaşı

İçimde bir düzen kaynaşmaktadır
Büyük ve çekingen bakışlarından

En iyi anlatış artık susmaktır
Anladım bunu ben seni bilince

Gel denize yaslan yalnız denize
Sırrını denizler taşır insanın

Zaman bir hızdır ve yıldızdır akan
Esneyen günler ve gece üstünden

Bir uyku bölmezse anılarımı
Korkarım çıldırtır bu hayal beni

Gözlerin ne kadar İstanbul öyle
Sebiller uçşur parmaklarında

Ortak günlerimiz tarih şöleni
Saçlarında sayfa sayfa güneşi

İçimde bir sergi var portrelerin
Hayalim her yerde kavrar gölgeni

Aşka ve tabiata ulaştır bizi
Gel kurtar bu şehrin gürültüsünden

Terketme n'olursun bir eşya gibi
Ölümsüz bir hasret yaşarken bende

Vurulmuş bir geyiktir sensiz zamanlar
İçimin ormanı bir yangın yeri

Bir uyku bölmezse anılarımı
Korkarım çıldırtır bu hayal beni

İstirap varoluş şartımız oldu
Esef etme yasım karaymış diye

Bir yanım vahşidir ürkütür seni
Aykırı düşerim sulhçülüğüne

Bir gün deli gibi sarsarak seni
Göklerin yolunu sorabilirim

Başımı taşlara vurabilirim
Aklımdan çıkarsa anılarımız

Paramparçayım sen onar beni
Topla aynalardan eski gölgeyi

Göçebe ömrümü bağla zamana
Dağsın içimin karıncaları

Bir uyku bölmezse anılarımı
Korkarım çıldırtır bu hayal beni

Mehmet Akif İNAN

Boşuna

Çelik'ten zırh giymiş olup çıksan da uzaya
Grostonluk tenekeler yüklesende okyanuslara
Avutuyoruz işte kendimizi mal, makam ve oğulla
Ev, evren, kainat bize ait değil, hepsi boşuna

Değişti

soluduğum hava, gördüğüm yüzler değişti.
ezbere gittiğim, yürüdüğüm yollar değişti.
konuştuğum diller, gündüzüm gecem değişti.

Mustafa PARLAK

Murat Kılıç

şiiirin kopan yaprağı gibisin divanından.
kendinle başlayıp kendinle biten.
hangi yolculuğa çıkarsan çık,
varacağın yer aynı. yalnızlığın.

şiiirin kopan yaprağı gibisin işte.
boşluğun salınımında siğircıklar
yokluyor rüyalarını. intihar. kendinle
biten bir öykü sonu her akşam üstü.
ve köpüklerinde yiten her nehir.

şiiirin kopan yaprağı gibisin.
yapma. kılıcın muradına boyun eğme
ki muradın kılıcı değil misin sen?
tazele imanını en soylu erdemlere
solgun oruçlara öptür alnını
yol ol,
köprü ol da öyle geç geçeceksen
kendinden

- ona -
gam yüklü kervanlar gibi geç
umutlu süvariler gibi
hayat dediğin diğer kıyına

Hüseyin Avni CENGİZ

şahit

şahidimdir bu son ezan
kapına dolunay astım
sen istersen onu
sokak lambası san

gerdanından akan yıldızların
üzerinde izi var parmağımın
beyaz mı beyaz parlak mı parlak
canına yandığımın

buğday tanesi

olgun başaklardan düşen
buğday taneleri gibi
döküldüm avuçlarından
ey sevgili/ en sevgili
ya bir avuç toprak at üstüme
yahut tek tek topla yeniden

Turan BORANOĞLU

AŞK BELASI

Aşkı mı öğrendim heyhat işim zor
İşte etrafında pervane oldum
Yandıkça büyüyor bu ateşten kor
Ateşine düşen pervane oldum

Makamımı artık herkes biliyor
Senin gözlerine maskara oldum
Kim görse halimi bana gülüyor
Çocuklara bile maskara oldum

Ferhat olamadım düşüp dağlara
Gezdiğin yerlere bahçe, bağ oldum
Belki adım senle geçer çağlara
Sarı saçlarına siyah bağ oldum

Sakindim, durgundum, sessizdim ama
Ta bağrından kopup akan çay oldum
Senden uzaktaysam, sensizim sanma
Her gece içtiğin demli çay oldum

Ansızın görmeye cesaretim yok
Gözlerimden ama, dilden lal oldum
Bakışın saplar da yüreğime ok
Gönül sarrafında sana lal oldum

Artık seni görsem ne faydası var
Gözlerine mahkum bir sürgün oldum
Bakışın ömrüme çekiyor duvar
Bu aşk ağacına ilk sürgün oldum

Bu rüya biterse uyandırmadan
Al ömrüne ekle sana yaş oldum
Başımı öylece hiç kaldırmadan
Ağlayan gözlerde akan yaş oldum

Aşkın belasına düşeli beri
Toplumda en sefil tabaka oldum
Söyleyin de artık olsun haberi
Aşkın tütününe tabaka oldum

Mehmet EKİCİ

*"Râzıyam cânâ gerek ağlat gerek güldür beni
Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni
Mibrî' yem aşkında dabi nice yıl yeldür beni
Sâdıkam yolunda ben Allah hakkıçün begüm"*
Mihri Hanım (1460 – 1506)

Türksat 5A uydusu, Türkiye saatine göre, 8 Ocak Cuma günü saat 4.28'de SpaceX firmasına ait Falcon 9 roketiyle ABD/Florida eyaletinde bulunan Cape Canaveral üssünden fırlatıldı.

TEFVİZNÂME

Hak, serleri hayr eyler,
Zannetmekli gayr eyler,
Arif'ânı şeyr eyler,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Her kuluna her anda,
Geh kahrü geh ihsânda,
Her anda, o'bir şâid,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Sen Hakka tevekkül kü,
Tefviz et ve rahât bul,
Sabr eyle ve râzi ol,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Geh mu'tî ü geh mâni',
Geh darr ü gehi nâfi,
Geh hâfid ü geh râfi,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Kalbin ana bend eyle,
Tedbirini terk eyle,
Takdirini derk eyle,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Geh abdin eder ârif,
Geh emin ü geh hâif,
Her kalbi odur sarîf,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Hallâku Rahîm oldur,
Rezzâku Kerîm oldur,
Fe'âl-ü Hakîm oldur,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Geh kalbini boş eyler,
Geh hulkunu hoş eyler,
Geh aşkına düş eyler,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Bil kâdvî-hâcâtı,
Ol ana münâcâtı,
Terk eyle mürâdâtı,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Geh sâde vüghâ rengin,
Ten mezbelesinden geç,
Geh hurrem ü geh gamgin,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Bir iş üstüne düşme,
Olduysa inâd etme,
Haktandır o, red etme,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Az ye, az uyu, az iç,
Ten mezbelesinden geç,
Dil gülsenine gel göç,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Haktandır bütün işler,
Boşur gam-u teşvişler,
Ol, hikmetini işler,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Bu nâs ile yorulma,
Nefsine dahi kalma,
Kalbinden rûk olma,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Hep işleri faylıktır,
Berbirine layıktır,
Neylerse, müvâfıktır,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Geçmişle geri kalma,
Müstakbele hem dalma,
Hâl ile dahi olma,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Dilden gamı dür eyle,
Rabbîne huzûr eyle,
Tefvîz-i umûr eyle,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Her dem onu zikreyle,
Zeyrekliği koy söyle,
Hayrân-ı Hak ol, söyle,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Şen âdli zulûm sanma,
Teşlim ol nâra yanma,
Sabr et, sakin usanma,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Gel hayrete dal bir vol,
Kendin unut O'nü bul,
Koy gaffeti hâzur ol,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Deme şu niçin söyle,
Bir nice'dir öl öyle,
Bak sonuna, sabr eyle,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Her sözde nasihat var,
Her pesnede zîynet var,
Her işte ganîmet var,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Hiç kimseye hor bakma,
İncitme, gönül yıkma,
Sen ne'sîne yan çıkma,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Hep remz u işaretdir,
Hep gamz u beşârettir,
Hep aynı inâyetdir,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Mü'min işi, renk olmaz,
Akıl hüvü cenb olmaz,
Arif dili teşk olmaz,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Her söyleveni dinle,
Ol söyletici anla,
Hoş eyle, kabul canla,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Hoş sabrı cemilmdir,
Takdirî keflimdir,
Allah kî vekilimdir,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Bil eîsine-i halkı,
Aklâm-ı Hak ey Hakkı
öğren edeb ü hüklü,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Her dilde O'nun adı,
Her kanda O'nun yâdi,
Her cular inâdî,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

Vallahi güzel etmiş,
Billahî güzel etmiş,
Tallahî güzel etmiş,
Allah görelim netmiş,
Netmişse güzel etmiş...

Nâçâr kalacak yerde,
Nâgâh açar, ol perde,
Derman eder ol derde,
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse, güzel eyler...

**Erzurumlu
İbrahim Hakkı**

Yarımada

Zaman mı? Değil zaman
Akan zaman değil mesafelerdir
Güneşin çekici yukarda
Suyun bıçağı aşağıda
Krom alçakgönüllü, bakır utangaç
Ağaç: bir damla iki kıvılcım arasında
Rüzgâr bilmiyor nereden eseceğini
Sınırlar kesik,
Yerleşme yerlerinde balkıma

Biz kırıldık daha da kırılırız
Ama katil de bilmiyor öldürdüğünü
Hırsız da bilmiyor çaldığını
Biz yeni bir hayatın acemileriyiz
Bütün bildiklerimiz yeniden biçimleniyor
Şiirimiz, aşkımız yeniden,
Son kötü günleri yaşıyoruz belki
İlk güzel günleri de yaşıyoruz belki
Kekre bir şey var bu havada
Geçmişle gelecek arasında
Acıyla sevinç arasında
Öfkeyle bağış arasında

Biz kırıldık daha da kırılırız
Doğudan batıya bütün dünyada
Ama kardeşin kardeş vurdugu hançer
İki ciğer arasında bağlantı kurar
Büyür, bir gün, zenginleşir orada
Çünkü Ali'yi diriltiren iksir de saklı
Hasan'a sunulmuş ağuda,
Granit'in de olur bir okyanus deriliği,
Nehirler daha uysal akar,
Bir çiçek nasıl açıyorsa kendiliğinden
Bir kuş nasıl uçuyorsa
Öyle sever, çalışır insan,
Kıraçlar çarptıkça dağlara
Gül göçürür şafağında
Doğanın altın şafağında
İnsanın altın şafağında
Tarihin altın şafağında
Biz kırıldık daha da kırılırız
Kimse dokunamaz bizim suçsuzluğumuza.

Cemal Süreya

AŞK YAKAR

Bir avuç yalnızlığım
Ne zulmü bitirir
Yalnızlığımı
Nede onun
Gözlerinin kızılı
Alnında yazılı olan neyse
Ya yaşıtır
Ya da alır canını..
Eğer sevdiysen
Yeminine ortak ettiyisen
Onun adını
Aşk yakar , aşk acıtır ,
Aşk kanatır avuçlarını..
Sürgün çeker yüreğin
Ve çekip giderken
En çok sevdiğin
Sen susarsın
Umudun kusar
Tüm pislğini ...

Alper ÖZSAKINÇ

Sensin Benim Canım Canı

Sensin benim canım canı,
Sensiz kararım yok durur.
Uçmak'ta sen olmaz isen,
Vallah nazarım yok durur.

Baksam seni görür gözüm,
Söyler isem sensin sözüm.
Seni gözetmekten artık,
Yegrek şikarım yok durur.

Ben kendimi unutmuşam,
Senin yoluna gitmişem.
Ne kalde, ne halde isem,
Bir dem kararım yok durur.

Eğer beni Cercis'leysin,
Yetimmiş kezdürür isen,
Dönem geri sana varam,
Zira ki arım yok durur.

Yunus dahi aşık sana,
Göster didarımı ona.
Yarım dahi sensin benim,
Ayırık nigarım yok durur.

Yunus EMRE

Çocuk Şiirleri Antolojisi

Çocuk ve Ağaç

Çocuk, çok sevdi ağacı...
Verirdi ona, her kış
Çiçekleri olaydı!

Ağaç, çok sevdi çocuğu...
Öperdi altın saçlarından
Dudakları olaydı!

Ve ona öptürmek için,
Eğilirdi yerlere kadar;
Yanakları olaydı!

Dökerdi önüne hepsini
Gümüşten, altından, sedeften
Oyuncakları olaydı!

Ve çocuk gittikten sonra,
Böyle kalır mıydı ağaç?
Ne olurdu onun da
Bacakları olaydı,
Ayakları olaydı!

Arif Nihat ASYA

Ganidür ışık ile gönlüm ne mâlüm ne menâlüm var
Ne vasl-ı yâra handânem ne hirândan melâlüm var

Ne sağ olmak mürâdumdur ne ölme'den kaçâr cânüm
Cihânda hasta-i ışık olalı bir hoşça hâlüm var

Taşlıcalı Yahya (1489 – 1582)

SİMURG'UN HİKAYESİ

Hühüt, bütün kuşlara Simurg'u arayıp bulmaları için kendilerini kılavuzluk edecekleri söyleyince; bütün kuşlar; hühütün pesine takılıp Simurg'u aramak için yollara düşerler. Ama, yıl çok uzun ve menzil de uzak olduğundan; kuşlar yorular yorular hastalanırlar. Hepsisi de, Simurg'u görmek istemelerine rağmen, hühütün yanına varınca "kendilerince geçerli çeşitli mazeretler söylemeye" başlarlar. Çünkü, kuşların gövüllerinde yatan aslı hedefleri çok daha basit ve dünyevi dir!! Örnek olarak, **bülbülün** isteği güli; **dudu** kuşunun arzuluğu ab-i hayat; **tavuskusunun** amacı cennet; **kazın** mazereti su; **kekliğin** aradığı mücevher; **hümanın** nefsi kibir ve gurur; **doğanın** sevdiği mekî ve iktidar; **üveykin** ihtirası deniz; **puhu** kuşunun aradığı; viranelerdeki detine; **kuyruk delâlinin** mazereti zaahiyet dolayısıyla aradığı kuyudaki Yusufl; bütün diğerlerinin de başka başka özür ve bahaneleridir.

ALINTI

Bugünkü modern bilime göre bilimin gelişimi Yunan 3-4. yy atalarından gelecekte 17. yy da devam ettirildi görüşünde. Bu gelişimin başlangıcında Rönesans denilen bilimmez bir akımla başlandı. Fakat aradaki 800 yıllık bir bilim tarihi atlattı. Aslında bu arada çok büyük islam alimleri yetişmiş bunlar daha önce aldıkları bilgileri çeviri yolu ile özümseyip yeni çıkarımlarda bulunmuşlardır. İslam bilginlerinin bazı çalışmaları birkaçını şöyle özetleyebiliriz:

- İslam bilginleri tarafından Brezilya kıyıları bugüne çok yakın bir şekilde gösteren bir harita mevcut.
- Amerika'nın keşfi kabul edilen Kristof Kolomb aslında ganimet ve hazine amaçlı yola çıkar.
- Giderken yanında arap haritasını ve pusulası da götürüyor. Maksudı Asya'ya ulaşmak fakat yeni bir kara parçasına ulaşıyor. İndiği yeri Hindistan zannediyor ve yerlilerin indian (yani Hintli) diyorlar. Bugün halen Amerika kıtasında yerlere Indian denilmektedir.
- Biruni dünyanın çapının ve enlem boylam hesaplamaları için 5000-6000 km lik yolu yürüterek arsin arşın ölçüm yapıyor. Bugüne yakın çözümler çıkartıyor.

- Biruni 28 yaşında İbn-i Sina ile ışığın hızı ve güneşin ısınması ile ilgili yazışmalarını veriyor.

- Cabir İbn Hayyan 9-10.yy da yaşamış kimya biliminin kurucusu olarak kabul ediliyor. Çok büyük bir bilim geçmişi ve eserler bırakmış bilim adamı. İnsanın Allah'ın verdiği güçle bilki ve insan bile üretileceğini söylüyor. Modern tıpa değerimsiz oluyor.

-11. yüzyılda astronom ve matematikçi Cafer el Hazin o yıllarda 3.derece denklemi çözüyor, Omer Bin Hayyam ise 3.derece ve 4.derece denklemlerin çözümlerini sistematiğe döşen kitap yazıyor. Gıyaseddin el Kaşi bunu devam ettiriyor.

KİTAP OKUMA NOTLARI

BİLİM TARİHİ SOHBETLERİ

Fuat Sezgin

Dünya'nın önde gelen bilim tarihçilerinden Prof. Dr. Fuat Sezgin, 24 Ocak 1924'te Bitlis'te doğdu. 1943-1951 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü'nde, "İslami Bilimler ve Oryantalizm" alanında öncü bir yere sahip olan Alman oryantalist Hellmut Ritter'in yanında öğrenim gördü. Hocası'nın, bilimlerin temelini, "İslam bilimleri"ne dayandığını söylemesiyle bu alana yöneldi.

-Optik ilmini deneysel temellere dayanan bir bilim dalı olarak İbn el Heysem anlatıyor. Battada ise bu 19. yüzyıla kadar temel kaynak olarak kullanılıyor.

- Abbasi halifesi el-Me'mûn Bağdat'ta bilim akademisi kurarak, birçok yunanca kitabı getirtiyor ve ilk rasathaneyi Bağdat'ta daha sonra Şam'da kurduyor. 70 Bilgini bir dünya haritası yapmakla görevlendirmişti. Ekvatorun ölçümü ve dünya haritası onun emri ile yapılmıştı.

-Trigonometrinin gerçek kurucusunun Nasireddin et-Tusi olduğu matematik tarihçisi Anton von Braunmühl 1900 yılında ispatlamıştı.

-17. yy ortalarına oryantizm denilen İslam kaynaklarını didik didik ederek onları batıya kazandırma akımı başladı. Frankfurt'taki enstitüde bulunma ilgili çalışmalar 1200 civitte toplanmış. Bunun gibi binlerce örnek gösterilebilir. Daha önceki İslam bilginleri çalışmalarına referans aldıkları kişileri verirken, 17. yy dan sonraki batı bilginleri kaynak göstermeden İslam bilginlerinin çalışmalarını kullanıyorlar. Bilinçli bir şekilde görmememiz var.

[Kitap'tan alıntılar]

Gittin

Gittin, dağ gibi büyüdü yalnızlık
İssizliğin iki ucunda şimdi sen varsın
Tam ortasında: yokluğun yokluğun yokluğun
O konuşsa konuşur, sussa susarsın

Gittin, taş atarak denizlerime
Halka halka genişleyen anıların kaldı
Girdin çıkmamak üzere dehlizlerime
Birden yaşamının hızı azaldı

Gittin, boşandı içimde sevincin yayı
Kim öğretecek bana ah, sensiz yaşamayı

Sedat UMRAN

ATALAR SÖZÜ

Herkes davul çalar ama çamaşı makama uyduramaz.

diğergâm

Başkalarının yararını da kendi yararı kadar gözetme.

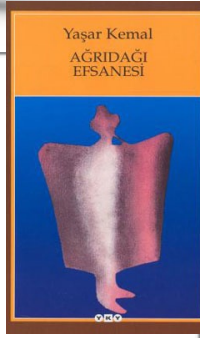
LUGATÇE

Diğer insanlara maddi veya manevi kişisel çıkar gözetmeksizin yararlı olmaya çalışma ve 'bencilik karşıtı hareketler'de bulunma.

HİKÂYESİ

Yaşar Kemal

Ağrı Dağı Efsanesi, bir aşk destanıdır. Geleneklerini Mahmut Han'a karşı savunan Ahmet ile Gülbahar arasındaki aşkı konu alır. Efsanelere ve halk söylencelerine yüreken bağlı Yaşar Kemal'in bu romanı, insan psikolojisinin derinliklerini de içerir..

Ağrı Dağı Efsanesi adlı romanı ilk defa 1970 yılında yayınlanmıştır. İçinde barındırdığı mitolojik öğeler ve halk edebiyatı motifleri ile aynı zamanda bir destan özelliği gösteren roman yayımlandığı günden itibaren her dönemde sürekli okunan eserler arasında yerini almıştır. Romanda dönemin örf ve adetleri siyasi yapısı bölgenin coğrafi özellikleri ve insanların iç dünyasına ayna tutmuş ve bunlara karşı eleştirisi niteliğinde göndermeler de yapmıştır. 1975 yılında Memduh Ün tarafından sinema filmi olarak da çekilen **Ağrı Dağı Efsanesi** Yaşar Kemal'in en çok okunan eserleri arasında yer almaktadır.

Ağrı dağının yamacında, dört bin iki yüz metrede bir göl vardır, adına Küp gölü derler. Göl bir harman yeri büyüklüğündedir. Çok derinlerdedir. Göl değil bir kuyu. Gölün dört bir yanı, yani kuyunun ağzı, firdolayı kırmızı, keskin, bıçak ağzı gibi ışıltılı kayalarla çevrilidir. Kayalardan göle kadar daralarak inen yumuşak bakır rengi toprak belli bir aşırıyla yol yoldur. Bakır rengi toprağın üstüne yer yer taze bir yeşil çimen serpilir. Sonra gölün mavisi başlar. Bu, bambaşka bir mavidir. Hiçbir suda, hiçbir mavide böyle bir mavi yoktur. Laciverdi, yumuşak, kadife bir mavidir.

Her yıl karlar eriyip de bahar gözünü açınca, Ağrı dağında bir ulu tazelik patlayınca, gölün kıyıları, ince kar çizgisinin üstü, keskin, kısa, küt çiçeklerle dolar. Çiçeklerin rengi alabilirdiğine parlaktır. En küçük çiçek bile mavi, kırmızı, sarı, mor kendi renginde çok uzaklardan bir renk pırıltısı olarak baktır. Ve keskin kokular. Gölün mavi suyu, bakır rengi toprağı baş döndürücü keskin kokularla kokar. Ve bu kokular çok uzaklardan duyulur.

Her yıl Ağrı dağında bahar gözünü açtığına, çiçeklerle, keskin kokular, renklerle, bakır rengi toprakla birlikte Ağrı dağının güzel, kederli kara gözlü, iri yapılı, çok uzun, ince parmaklı çobanlar da kavalları alıp Küp gölüne gelirler. Kırmızı kayalıkların dibine, bakır toprağın, bin yıllık baharın üstüne kepeneklerini atıp gölün kıyısına firdolayı otururlar. Daha gün doğmadan Ağrı dağının harman olmuş yalp yalp yanan yıldızları altında kavalları bellerinden çıkarıp Ağrı dağının öfkesini çalmaya başlarlar.

Ahmedin hiçbir şeyden haberi yoktu. Ala şafakta içerden bir kaval sesi geliyordu. Sofi bu güzel kaval sesini çok eskilerden bu yana tanırdı. Ahmedin dedesi Sultan Ağa da böylesine kaval çaldı. Babası Resul da... Bu evin erkekleri üstüne kaval çalan bir kişi daha gelmemişti Ağrı Dağı'na. Belki de şu yeryüzüne. Bunu Sofi söylüyorsa doğrudu. Çünkü Sofi bütün şu doğunun, Kafkasın, İranın, Turanın en ünlü kavalcısıydı.

Sofi atın yanına biraz daha yanaştı. Damgayı daha yakından gözden geçirdi. At sanki içerden gelen kaval sesini dinliyordu, kulağını bir iyice vermiş. Ahmet çok eski bir Ağrı dağı türküsünü çalıyordu. Ağrı dağının iflah etmez öfkesini. Bu türküyu tekmi Ağrı kavalcılarında Sofi öğretmişti.

At boynunu sese iyice uzattı. Sofi de... Bu destanı çalmayalı, dinlemeyeli çok oluyordu. Bir kova dağ nasıl da bir kaval sesinde korkunç bir öfkeye geliyordu. Sofi böyle tuhaf, şaşkın şeyler düşünürken, şu insanlara akıl ermez, diyordu. Bir incecik kavaldan koskoca, küremiş bir dağ çıkıyorlar, diyordu. Şu insanlar, şu dünyada var oldukça her şeyi akıl erdirecekler, kartalın uçuşuna, karıncanın yuvasına, ayın, günün doğuşuna, batışına, ölüme, kalıma, her şeyi akıl siri erdirecekler. Karanlığa ışığa, her şeyi, her şeyi akıl erdirecekler, tek insanoğluna güçleri yetmeyecek. Onun sırrına ulaşamayacaklar.

Ve dağ yürüyordu kaval sesinde. Ve uçurumlar, çiğlar, ayaz gece, yıldızlar patlıyordu. Ay ışığı patlıyordu. Ve dağ bütün hismiyle yürüyordu. Terlemiş, soluklanan... Bir ulu dev gibi göğüs geçiriyordu Ağrı. Sofi çok derinden Ağrının soluklandığını duyuyordu. Çok uzak, derin bir uğultu dünyanın ortasına doğru soluklanıyordu. Ahmet çalıyor, dağın soluğu, öfkesi Duyuyordu. Böyle zamanlarda Sofi kulağını dağın uğuldayan toprağına dayıyordu. Dağ gittikçe öfkeleniyor, soluğu derinleşiyor, sıklaşıyor, bir iniyor, bir kalkıyor, paramparça oluyor, bütün hismi, bütün ağırlığıyla dünyanın üstüne çöküyordu. Sonra da dünyayı bir sessizlik kaplıyordu. Her bir yan ıppısı. Dünya bombos kalmış, Ağrı dağı başını almış da dünyamızdan çekip gitmiş, kurdunu kuşunu, insanını almış götürmüştü, yıldızını, ayını, güneşini, esen yelini, yağmurunu karını, çiçeklerini almış götürmüştü, şu dünyayı bom boş bırakmıştı. Çölleri dolduran sürmeli çeylan sürülerini de almış götürmüştü Kavalin sesinde ıssızlık, huşluk donup kalmıştı...

Sonra birden bütün çiçekleri, yıldızları, kokusu, alabalıktı, aydınlık suları, çeylanlı çölleriyle Dünya Sofinin gözlerinin önünde yeniden açıldı. Gözlerinin önündeki at başkalaştı. Atın keçe bellemesindeki güneş canlandı. Hayat ağacı yaprak doktu, çiçek açtı.

Kavalin Sesi bir ara kesildi. Güneş de Asrının tepesinin ötesinden ucunu kıpkırmızı bir dilim gibi göstermişti.

Sofi kendine geldi, bir ata baktı, bir kapiya. At da başını kaldırdı, İri kederli gözleriyle Sofiye baktı. Sofinin yüreğine belirsiz bir korku girdi:

"Ahmet, Ahmet," diye bağırdı.

Ahmet Sofinin sesini tanıdı, kapiya yürüdü, açtı;

"Buyur dayı," dedi.

Atı görünce, önce şaşırıldı. Sonra bir ata, bir Sofiye baktı

Sofi:

"Konuşun kim Ahmet?" diye sordu. "hoş geldi safalar getirdi."

Ahmet:

"Konuşum yok," diye karşılık verdi.

İkisi de ata baktılar.

At kapıdan uzaklaştı, evi bir kere döndü geldi kapıda gene durdu. Uzun, sallı bir attı. Kulaktan sivri, dikilmiş. Başını havaya kaldırdı, kişner gibi yaptı, kişnemedi.

Ahmedin evi bir kayanın dibindeydi. Yontulmamış kırmızı kayalardan Örülmüştü. Kapısı genişti ve bir tek penceresi vardı.

Sofi düşündü. Ahmet de düşündü.

Sofi:

"Bu at senin kismetindir," dedi.

"Öyledir," dedi Ahmet. "Mademki gelmiş, kapıda durmuş. Ama bu kimin attı?"

Sofi:

"Keçesinde damgası var. Bir yerlerden, çok eski zamanlardan gözüm ısıyor bu damgayı. Bir belalı, bir korkulu yerin damgası olsa gerek. Ama kimin olursa olsun, bu at senin. Kapına haktan armağan geldi."

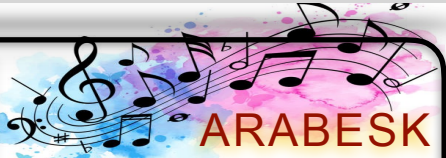
DÜNYA HALK MÜZİKLERİ

MÜSLÜM GÜRSES

Gerçek adı Müslüm Akbaş olan sanatçı 1953 yılında tarım işçisi bir ailenin çocuğu olarak Şanlıurfa'da doğdu. 44 yıllık kariyerinde 78 albüme imza attı. 1970'li yıllarda müzik dünyasında yükselmeye başlayan Arabesk müzik, 80'lerde gelindiğinde bir müzik türü değil, yavaş yavaş bir yaşam şekli olmaya başladı. İsyen, acı ve duygu dolu bir yaşam tarzı... 80'li yıllarda TRT'de arabesk şarkıcılarına yer verilmeyordu. Diğer arabesk müzik sanatçıları gibi Müslüm Gürses de plaklardan ve kasetlerden kendini dinletiyordu. Onun konserlerinde kendini ötekileştirmiş, ezilmiş ve itilmiş olarak tanımlayan büyük bir kitle, Müslüm Gürses'i bir şarkıcı değil, seslerini duyan bir önder olarak görüyordu. "Baba" dedikleri Müslüm Gürses artık bu kitlenin idolüydü.

MÜZİĞİ DİNLE

ARABESK

Arabesk, Türkiye'ye özgü, oryantal bir halk müziği türüdür. Genellikle duygusal olan şarkı sözleri; umutsuz aşkları, günlük dertleri, umutsuzluğu ve başarısızlığı konu edinir. Küçük bir kısmı ise enstrümantaldır.

Fransızca'dan Türkçe'ye geçen arabesk sözcüğü "Arap tarzı" anlamına gelir. Arabesk, Arap müziği değil; Arap ezgilerinden ve usüllerinden esinlenen bir Türk müziği türüdür. Klasik Arap müziğinin Klasik Türk müziğinden geniş ölçüde ayrılması sebebiyle Arap müziği Türkiye'de benimsenmemiş, fakat sonra Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğine Arap ezgileri ve usülleri eklenerek arabesk müzik doğmuştur. Ayrıca bu müzik tarzı, toplumun kırsal kesiminin konuştuğu dili iyi kullanmış, tasavvufa dayalı bir literatür de oluşturmuştur.

Türkiye'de arabesk şarkı şekli ilk kez 1940'li yıllarda Haydar Tatlıyav ve diğer birkaç şarkıcı tarafından ortaya çıkarılmıştır. 1960'li yıllarda Adnan Şenses Orhan Akdeniz, Ahmet Sezgin, Abdullah Yüce ve Hâfız Burhan Sessizimaz gibi bazı şarkıcılar Araplardan alınan raks müziğini Türkçe şarkılar için kullanmışlar ve böylece Türkçe arabesk ortaya çıkmıştır. Orhan Gencebay gibi bazı şarkıcılar da arabeski Anglo-Amerikan rock 'n' roll müziği ile birleştirmiştir. Bergen, Kamuran Akkor, Müslüm Gürses, İbrahim Tatlıses, Ferdi Tayfur, Gökhan Güney, Emrah, Azer Bülbül, Esengül, Ümit Besen, Mahsun Kırmızıgül ve Hakkı Bulut gibi isimlerle arabeskin en ünlü icracıları arasına katılmıştır.

Sev Yeter

Güldürmedin hep ağlattın
Derti bana sen tattırdın
Dert istüne zulüm yaptın
Sanki beni sen yarattın
Dert istüne zulüm yaptın
Sanki beni sen yarattın

İsyen eden kalbimi biraz olsun duy yeter
Aşka susayan gönlümü seveceksen sev yeter
Feryad eden kalbimi biraz olsun duy yeter
Aşka susayan gönlümü seveceksen sev yeter..

Koşturdun hep yıllar boyu
Peşimde her günleri
Ağlattın hiç güldürmedin
Bu yaralı kalbimi
Ağlattın hiç güldürmedin
Bu yaralı kalbimi

sinema

Tabutta Rövaşata

Senaryo: Derviş Zaim
Yönetmen: Derviş Zaim -1996 (Süre: 76 dakika)
Oyuncular: Ahmet Uğurlu, Tuncel Kurtiz, Ayşen Aydemir, Şerif Erol, Ahmet Fuat Onan

film hakkında...

- Tabutta Rövaşata, Derviş Zaim'in ilk İtalyan Yeni Gerçekçilik denemesini yaptığı uzun metrajlı filmidir. Bol ödüllerle donatılmıştır. Filmde herkesin aklına kazınan Tuncel Kurtiz repliği ise şöyledir:
 - "Soğuk olan hava değil Mahsun. İnsanlar soğuk. Hayat çok soğuk. Keşke bu kadar soğuk olmasaydı da dünya, seni de bu kadar üşümseydin."
 - Rumelindeğir'i mesken tutan Mahsun (Ahmet Uğurlu), evsiz-barksız işsiz ve kimsesi olmayan bir garibandır. Hayatta hiçbir amacı olmayan bu adam otomobil çalarak hayatta kalmaktadır. Geceleri kaldığı arabaları, gezdikten sonra sabaha tertemiz bir şekilde bırakır.
 - Tüm dostları balıkçılardır. Çay borçlarına kadar her sevine balıkcı dostlarından Reis'in sahiplendiği Mahsun, yine Reis'in sayesinde sandalyeler üzerinde uyulamaktan kurtulur ve kahvenin tuvaletine bakma işini üstlenir...
 - "Sen de kendi çapında bir süper kahramansın Fikret. Yirmi yıldır aynı kadını sevip, günde üç paket sigara içiyorsun. Kolay değil yanı."

Filmi İzle

ESTETİK VE SANAT FELSEFESİ

FOTO & SANAT

Kar Taneleri

Bu kar tanelerinin muhteşem makro fotoğrafları Alexey Kljatov adlı fotoğrafçıya aittir. Ekipman olarak Canon A650 ve eski bir Rus yapımı kamera ve 2. el Helius lensini fotoğrafta gösterildiği gibi bantlayarak yandaki muhteşem fotoğrafları çekmiştir.

KAYNAK: <http://www.nasilcekkildi.com/kartancisi/>

Şiir tahlilleri akademisi

NEDİM

Ahmet KABAKLI

Bilindiği gibi, 17-18. asırlarda, bugünkü "Kâğıthane"ye Sa'dâbâd deniyordu. İstanbul'u bir yana bırakın, dünyanın da en güzel yeri idi. Bugün kendisi değil harabeleri, ağaçlıkları ve bahçeleri bile yaşasa, turizm cenneti olarak, yedi cihana parmak ısırtırdı.

Sa'dâbâd... Tabi yüzlerce köşk ve bahçe, zevkli giyimmiş, ince duygulu insanlar, üç çifte kayıklar, gümüş kanallar, eşi bulunmaz mimari eserler beldesi idi. Bu güzellikler ise iki berrak kaynağa dayanırdı. Birisi, o zaman, İstanbul Boğazi'nin dahi kıskandıran güzellikteki Haliç, öteki de ışıl ışıl ve bereketli sularıyla Kâğıthane deresiydi.

Ah! oraları okuyarak ve bazı gravürlerini göreyek hayal eden her Türk gibi ben de, her kemeri, her kapı ve işemesi, her yapı ve manzarası, her kayığı, kıyafeti, edası ile Türk olan o Sa'dâbâd gibi bir dekorda yaşayıp ölmeyi ne kadar isterdim. Bütün medeniyetimizi kalburdan geçiren felek, yalnızca insafa gelip Nedim'in, Evliyâ Çelebi'nin (hatta 80 yıl önce Ahmet Rasim'in) tasvir ettikleri bu Sa'dâbâd'ı yaşatmış olsaydı... Sade bununla bile milletimin, şehirler, bahçeler, zevkler, sevgiler icadında Yunanlı'ya, Avrupa'ya, Uzak Şarka bile ne kadar üstün olduğu görüldü.

Cahit Sıtkı Tarancı, Sa'dâbâd'a hasret ve Nedim'e hürmet dolu bir şiirinde:

Koca Nedim neydi o günler!

Dilde lezzet bunca mısraın

Söylemiyor nerde mezarın...

Sa'dâbâd değil Kâğıthane

Çingenenin fal baktığı yer

Lâle Devri artık efsâne... diyor.

Şimdi artık Sa'dâbâd değil, Kâğıthane de yok. "Çingene'nin fal baktığı" o rahat ağaç altları, o temiz çimenler nerede? Fukara İstanbul, dün burun kıvrıldığı şeylere dahi bugün hasrettir.

Ne Kâğıthane'si? Bugün Haliç bile yoktur artık; bulanık irinli, iğrenç suların başka Kâğıthane Deresi de ne gezer! Nedim'in üç çifte kayıklar dolaştırdığı; bin yılların efsanesiyle Batı ve Doğu'nun hayran olduğu "altın boynuz"da bu gün iğrenç sanayi, kokmuş hayvan bağırsakları, leş ve pislik artıklarından adacıklar meydana gelmiştir. Haliç'e maskesiz yaklaşmak imkânı kalmamış ve siyah sakat gemi kadvralarından deniz yüzü görünmez olmuştur. Zavallı Haliç'te, artık deniz değil bir "bataklık" onuru bile aramayın. Suyuna balık demek dahi iltifat sayılmalı.

Belediye Başkanları: "En büyük hedefimiz eski Sa'dâbâd'ı yeniden canlandırmaktır. Kâğıthane'nin tarihte ün yapan eğlence yerlerini tekrar bütün insanlığın hizmetine sunacağız" dedilerse de... Bu duaya âmin demeyi ne kadar isterdim! Varsa imkân, bunu yalnız Kâğıthane Belediyesi ne bırakmasınlar. İstanbul, bütün Türkiye, hatta bütün insanlığın bol bol hisse alacağı bir sanat şerefi olur bu.

Bu fal tutar mı, tutmaz mı? Ben Nedim'den bir "şarkı" içinde beş tablo sunarak, eski Sa'dâbâd'ı, onu can ve gönülden ihya etmek isteyenlere seyretireceğim.

Kâğıthane'de yaşanan, en canlı, hareketli bir günün ortaya koyan bu şiiri, televizyon, film yapımcısı ve ressamlarımız için aşağıda tahlile çalışacağım. Yalnız, geçerken söyleyeyim:

Nedim'in şiirinde Sa'dâbâd elbette bundan ibaret değil, en çok dolaşılın dekor; yaşanan ve seyredilen bir manzardır. Kaside ve gazelleri bir yana, şarkılarının çoğu da; mimarlık zevk, insan güzelliği, eğlence bolluğu ve tabiatın iç içe olduğu bu çevre ile haşır neşir bulunmaktadır. İşte bir iki kıt'ası daha:

Süremeli gözlü güzel yüzlü gazalân anda

Zerkemerli beli hançerli cüvânân anda

Bahusus aradığım serv-i hırâmân anda

Nice akmaya gönül su gibi Sa'dâbâd'a...

...

Gel hele bir kerrecik seyret göze olmaz yasağ

Oldu Sa'dâbâd şimdi sevdiğim dağ üstü bâğ

Çâr-bâğ -ı İsfahan'ı eylemiştir dağ dağ

Oldu Sa'dâbâd şimdi sevdiğim dağ üstü bâğ

Şimdi beş kıt'alık yukarıdaki Şarkı'yi tahlile çalışalım. Önce bu apaçık, hareketli bir aşk şiiridir. Bugünün gençleri gibi, Nedim de sevgilisine, Sa'dâbâd'a gidip eğlenmeyi, birlikte gezip tozmayı teklif etmektedir. Bu aşk kaçışının yol ve usullerini göstererek sevgiliyi ikna etmeye çalışmaktadır.

Bu şiir, başından su mısraına kadar "bütünlük" taşımaktadır. Aynı hitap ve hatta aldaticılık edası ile, sevgiliyle Sa'dâbâd'ın güzelliklerini bir bir seyretmektedir. İstanbul'un o zamanki en zarif köşesi, yer yer bu şiirde tasvir edilmektedir.

"Ayrıca Nedim'in birçok şarkıları, hatta gazelleri gibi "vak'alı"dır bu şiir. Yaşamının bir bölümü, şiire sıcaklığı ile yerleştirilmiştir. Onun için canlı hareketli, televizyonluk ve filmiktir.

Sa'dâbâd'ı sevgiliye daha da cazip göstermek isteyen şair içi içine sığmayan bir neşe havası içindedir. "Gülelim oynayalım..."

Ayrıca dikkati çeken bir kurnazlık: Nedim, Sa'dâbâd'ı, sevgilisi ile kendisi için boşaltmış, tenhalaştırmıştır. Onun için başka şiir ve şarkılarında görülen Kâğıthane kalabalığından, gezip tozan, kayık safası yapan ve şakıyanlardan burada eser yoktur.

ŞARKI

Bir safâ bahşedelim gel şu dil-i nâşâda
Gidelim serv-i revanım yürü Sa'dâbâd'a
İşte üç-çifte kayık iskelede âmâde
Gidelim serv-i revanım yürü Sa'dâbâd'a

Gülelim oynayalım, kâm alalım dünyadan
Mâ-i tesnîm içelim çeşme-i nev-peydâdan
Görelim âb-ı hayât aktığın ejderhâdan
Gidelim serv-i revanım yürü Sa'dâbâd'a

Geh varıp havz kenârmda hırâmân olalım
Geh gelip kasr-ı cinan seyrine hayrân olalım
Gâh şarkı okuyup gâh gazel-hân olalım
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'a

İzn alıp cum'a namazına deyü mâderden
Bir gün uğrılalım çerh-i sitem-perverden
Dolaşıp iskeleye doğru nihân yollardan
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'a

Bir sen ü bir ben ü bir mutrib-ı pâkîze-edâ
İznin olursa eğer bir de Nedim-i şeydâ
Gayri yârânı bu günlük edip ey şûh, fedâ
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'a

NEDİM

Ürkek sevgiliye kem gözden irak oldukları güvenini sağlamak için son dörtlükte "Bir sen, bir ben bir de temiz edalı çalgıcı"dan başka kimsesiz yok diyerek ona teminat vermektedir. Bunun gizli, yasak bir buluşma alacağı, açıklamalar yapıldıktan, başka mısralardan da anlaşılacaktır.

1. dörtlük: (dil-i nâşâd: şad olmayan gönül -Serv-i revân: yürüyen, hareketli olan, servi boylu güzel, -amade: hazır)

Sevgilim, gel bugün şu gamlı gönlümüze bir neşe bahşedelim. Seninle Sa'dâbâd'a gidelim. Bak zaten üç çifte (üç sıra kürekli) kayık iskelede bizi bekliyor... Yü rü Sa'dâbâd'a...

2. (mâ-i tesnîm: Cennette akan su. -çeşme-i nev-peydâ: yeni yapılan çeşme, -âb-ı hayât: benignis, ölümsüzlük veren cennet suyu) Nedim'in sevgiliye telkinleri devam ediyor:

Gamli gönül şenlendirmek için, iskelede bekleyen kayığa atlayıp Sa'dâbâd'a gideceksin. Orada şu kapalı hayattan çıkıp gülüp oynayıp dünyanın tadını çıkaracaksın. Yeni çeşmeden cennet suyu içecek ve ejderha heykelinin ağzından âb-ı hayatın akışını seyredeceksin.

3. (hırâmân olmak: gezip dolaşmak, -kasr-ı cinan: cennet kasrı, (kasr: saray yavrusu) gazel-hân: gazel okuyan)

Kâğıthane'ye özendirme devam ediyor: Bazen, ünlü havuzun etrafında dolaşırız. Bazen geçer cennet kasrını hayran hayran seyrederek. Hatta neşelenip şarkılar, gazeller okuruz...

4. (mâder: anne -uğrılmak: (Türkçe) çalmak, -çerh-i sitem-perver: insanlara kötülük yapmayı seven felek, -nihân: gizli)

Sevgiliyi, bir bahane bulup evden kaçarak kendisiyle dolanmaya çağırıyor. Annesini nasıl aldatacağını dahi öğretiyor:

- Hadi zalim felektan bir gün çalım, kimseye görünmeden, iskeleye doğru gizli (nihân) yollardan dolaşırız... Sa'dâbâd'a gideriz.

5. (Mutrib-ı pâkîze-edâ: temiz tavırlı, kibar çalgıcı. -Nedim-i şeydâ: aşk çılgını Nedim, gayri yaran: öbür dostlar)

Başkası yok, yalnız senle ben... Bir de kimseye sır vermez, güvenilir çalgı, şarkı eri. (ve nefis bir nükte ile, kendi varlığını ikiliyor): iznin olursa bir de benim sana tutkun olan varlığım: (Nedim-i şeydâ). Bugünlük, ne olur eşi dostu bir yana atarak, baş başa Sa'dâbâd'a gidelim..

[Şiir İncelemeleri, Türk Edebiyatı Vakfı, 2. Baskı, 2003, s.129-133]